

V daném případě projevilo ministerstvo zemědělství, jež dle čl. I. bod 2 zákona ze dne 11. července 1919 č. 287 sb. z. a n., pak dle § 13 zákona z 11. června 1919 č. 330 sb. z. a n. a vyhlášky vlády ze dne 6. října 1919 č. 535 sb. z. a n. bylo příslušno až do 14. října 1919 vykonávat úkoly pozemkového úřadu, zcela určitým způsobem a bez všelikých podmínek a výhrad dne 10. září 1919 vůči straně svůj věcný souhlas se zcizovacím právním jednáním, o které se v tomto sporu jedná. Sluší tedy dle toho, co svrchu vyloženo, úřední souhlas ve smyslu § 7 zábor. zák. považovati za pravoplatně udělený.

Žalovaný úřad uvádí sice proti stížnostem dovolávajícím se právní moci tohoto schvalovacího aktu ve svém odvodním spise, že schválení bylo uděleno bez řádně provedeného řízení a že spočívá na omylu tohoto úřadu ohledně osoby, jež pozemky kupuje. Než k těmto vývodům odvodního spisu nemůže nejvyšší správní soud hleděti, jsa dle § 6, odst. 1 zák. o správ. soudě vázán skutkovou podstatou, kterou žalovaný úřad sám za základ svého rozhodnutí položil a kterou také v rozhodnutí svém se stranou sdělil.

Neboť naříkané rozhodnutí neopírá se vůbec o předpoklad, že schválení ministerstvem zemědělství udělené spočívá na omylu neb nedostatečném řízení, a uplatňuje tedy žalovaný úřad v odvodním spise nové okolnosti, o které naříkané rozhodnutí opřeno není a jež také se stranou nebyly sděleny, takže jí byla odňata možnosť náležitým způsobem proti nim se brániti.

Ani jiných okolností, jež by snad mohly právní účinnost uděleného souhlasu vyloučiti nebo zvrátiti, naříkané rozhodnutí neuvádí. Ježto tedy jediný důvod, ze kterého žalovaný úřad odepřel opatřiti originál smluvní listiny o právním jednání zcizovacím doložkou schvalovací, nemá zákonného podkladu, bylo nutno zrušiti je pro nezákonnost.

### Č. 935.

**Mimořádná opatření: I. \* Předpis § 2 nař. z 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n. má za účel brániti vzniku takových společností s r. o., jež by mohly škodlivě působiti na úpravu mimořádných, válkou vyvolaných poměrů a jest tedy normou rázu policejního, které jest použití za platnosti tohoto nařízení i tehdy, když žádost o zápis společnosti do obchodního rejstříku byla podána v době, než toto nařízení vstoupilo v platnost. — II. Nezáleží na pojmenování, nýbrž na obsahu projevu min. vnitra proti zápisu společnosti s r. o. do obchodního rejstříku. — III. Něco o důvodech k podání námitek dle § 2 vl. nař. z 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n.**

(Nález ze dne 14. září 1921 č. 11277.)

**Prejudikatura:** nál. č. 833.

**Věc:** Alexandr K. v D. a soudruzi (adv. Dr. Boh. Mahler z Prahy) proti ministerstvu vnitra v Praze stran zápisu firmy »A« do rejstříku obchodního.

**Výrok:** Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.



Důvody: Stěžovatelé podali dne 7. června 1920 resp. dne 24. června 1920 u krajského soudu v P. žádost o zápis firmy »A.«, společnosti s ručením obmezeným v T. do obchodního rejstříku. Dle společenské smlouvy je předmětem podniku dobývání, pálení a prodej vápna, nájem již zřízených a zařízení nových dolů, pecí a zařízení k dobývání a výrobě vápna, výroba a prodej umělých hnojiv, pálení, výroba a prodej lihu, lihových a ovocných výrobků, výroba a prodej cihel a stavebních hmot, piva, sladu, sodové vody a škrobu, výroba a prodej výrobků, které lze zhotoviti strojním a výrobn. zařízením lihovarů, nájem existujících a zařízení nových lihovarů, pivovarů, sladoven, cihelen a škrobáren, jakož i provozování vedlejších obchodů, které hlavnímu účelu těchto podniků slouží, anebo jej podporují, pak výroba veškerých předmětů potřebných k provozování zemědělství, lesnictví a rybníkářství, a prodej předmětů získaných provozováním zemědělství, lesnictví a rybníkářství. Kmenové jmění činí 100.000 K.

Ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvy zemědělství, financí a obchodu výnosem ze dne 3. září 1920 podalo proti zápisu společnosti ve smyslu §u 2 nař. vl. rep. čsl. ze dne 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n. odpor z důvodu, že přílišná roztržitost společenského podnikání na nejrozličnější odvětví hospodářské činnosti nedává záruky národohospodářské prosperity a účelnosti společnosti a že také výše kmenového jmění společnosti 100.000 K dokládá nedostatečnost finanční garancie a nemožnost rozvinutí podnikatelské činnosti v tolika různých odvětvích průmyslových a obchodních.

Proti tomuto výnosu je podána stížnost, o níž uvažil nejvyšší správní soud takto:

Stížnost tvrdí, že v době podání žádosti nemělo ještě účinnosti vládní nařízení ze dne 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n., o které opírá se naříkané rozhodnutí, a že bylo-li ho použito k podání odporu proti této žádosti podané za platnosti dřívějšího nařízení ze dne 3. září 1918 č. 323 ř. z., byl tím porušen zákon ke škodě stěžovatelů.

Má tedy stížnost za to, že pro vliv správního úřadu na přípustnost zápisu společnosti s r. o. do obchodního rejstříku nejsou rozhodny předpisy platné v době, kdy správní úřad tento vliv vykonává, nýbrž platné tehdy, kdy žádost byla podána.

Třeba však uvážiti, že správní úřad použil svého práva k podání námitek dne 3. září 1920, tudíž za platnosti vládního nařízení ze dne 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n., jež vešlo v platnost dne 10. srpna 1920. Platil tudíž v uvedené době i § 1 tohoto nařízení, dle jehož prvního odstavce bylo zrušeno ministerské nařízení ze dne 3. září 1918 č. 323 ř. z. a jehož druhým odstavcem výslovně bylo nařízeno, že má pro zakládání společností s ručením obmezeným býti použito na místo zrušeného ministerského nařízení z r. 1918 předpisů tohoto nového nařízení.

Vzhledem k tomuto výslovnému předpisu, jenž má ráz normy policejní a chce brániti vzniku takových společností s r. o., jež by mohly škodlivě působiti na úpravu mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, nesměl tedy ani správní úřad své rozhodnutí opřít o předpisy zrušeného ministerského nařízení, jak žádá stížnost, nýbrž musil rozhodovati dle předpisu nového. Předmětem jeho uvažování také nebyla otázka, zda v době po-



dání žádosti nebyly zde jisté okolnosti, které dle tehdejších předpisů mohly býti správnímú úřadu podnětem pro podání námitek proti zápisu společnosti, nýbrž zda okolnosti takové tu nebyly podle předpisů platných v době vzniku společnosti, tedy tehdy, kdy proveden býti měl zápis do obchodního rejstříku, který jest pro založení a vznik společnosti s r. o. dle § 2 zák. z 6. března 1906 č. 58 ř. z. pravotvorným aktem, a jímž teprve společnost s r. o. nabývá právní existence. Jest tedy stížnost v tomto bodě bezdůvodnou.

Další námitka stížnosti, že naříkaný výnos ministerstva vnitra určit neprávem sám za svoji zákonnou základnu § 2 vl. nař. ze dne 27. července 1920 č. 465, nemůže býti již opřen ani o ministerské nařízení ze dne 3. září 1918 č. 323 ř. z., jehož mělo býti použito, nesměruje vlastně proti naříkanému rozhodnutí a není námitkou v pravém slova smyslu, nýbrž obranou proti tomu, aby nejvyšší správní soud sám neopřel naříkané rozhodnutí o jiný právní předpis, než jak učinil úřad žalovaný, a tím rozhodnutí jeho nesanoval. Vývody ty stávají se bezpředmětnými, ježto jak svrchu dovozeno, žalovaný úřad opřel své opatření o správný předpis právní.

Stížnost vytýká dále, že žalovaný úřad podal proti zápisu uvedené společnosti odpor a nikoliv námitky dle § 2 vl. nař. ze dne 27. července 1920 č. 465, že tedy proti zápisu použil prostředku nesprávného, v čemž spatřuje vadu řízení. Ale neprávem. Žalovaný úřad zajiště, používaje práva dle § 2 cit. nař. jemu příslušejícího, učinil v dané lhůtě projev své vůle směřující proti tomu, aby společnost zapsána byla do obchodního rejstříku a nezáleží na tom, že tento svůj projev nazval »odporem« a nikoliv »námitkami« dle doslovu zákona, když jinak výrokem svým jasně projevil svoji vůli.

Ve věci samé namítá stížnost, že zřízením společnosti nebude ohrožen veřejný zájem, nýbrž podporován a že veřejnost nemusí a ani nemůže kapitálově na společnosti se zúčastniti, takže není obavy, že by utrpěla škody, zvláště když se může kdykoliv o stavu společnosti v rejstříku přesvědčiti. Úřad prý mylně spatřuje v ohlášeném předmětu podniku přílišnou roztríštěnost společenského podnikání na nejrůznější hospodářské činnosti, ježto veškeru tuto činnost redukovati lze na prvotní produkci polní a lesní. Výpočtem podnikání ve společenské smlouvě uvedeným není prý nikterak vysloveno, že by společnost ihned ve všech odvětvích najednou musila býti činnou, tím méně pak jest řečeno, jak velké a rozsáhlé podniky to mají býti, a nelze tedy tvrditi, že by kmenové jmění k podnikání nedostačovalo. Ohledně těchto vývodů stížnosti uvážil nejvyšší správní soud, že vl. nař. ze dne 27. července 1920 č. 465 sb. z. a n. přímo neudává, ke kterým jednotlivým okolnostem mají zúčastněná ministerstva míti zřetí, když uvažují o tom, mají-li býti proti zápisu společnosti s ručením omezeným podány námitky či nikoliv, a o jaké důvody směřjí pak opřiti svůj výrok, rozhodnou-li se pro podání námitek. Nutno tedy odpověď na tuto otázku hledati ve všeobecném účelu, jemuž slouží zmíněné vládní nařízení, jakož i zákon ze dne 15. dubna 1920 č. 337 sb. z. a n., na němž toto nařízení spočívá. Účelem tím jest zamezení všeho, co by zdržovalo přechod z hospodářství válečného do hospodářství mírového a co by překáželo úpravě mimořádných hospodářských, válkou vyvolaných poměrů, neb jakýmkoli způsobem v ni rušivě zasahovalo.



Pokud společností s ručením omezeným se týče, chce zákon resp. nařízení brániti vzniku takových společností s r. o., jež by za mimořádných, válkou vyvolaných poměrů jevily škodlivé účinky v ohledu národohospodářském. Nebezpečí takového škodlivého účinku vidí naříkané rozhodnutí ve vzniku společností s r. o., které nemajíce dostatečného finančního základu, vytkly si cíle dalekosáhlé, že jich ani obsáhnouti nemohou. Tento úsudek úřadu z mezí stanovených účelem zákona nikterak nevybočující, jest jistě o sobě přípustným.

Zjištění úřadu, zda společnost, o kterou právě jde, byla by skutečně takovou společností národohospodářsky škodlivou, tvoří skutkovou podstatu naříkaného rozhodnutí, kterou nejvyšší správní soud dle § 6, odst. 1 zák. o správ. soudě jest vázán a již jen potud přezkoumati může, zda řízení netrpí nějakou podstatnou vadou (§ 6, odst. 2 zák. o správ. soudě).

V tom směru vytýká stížnost, že správní úřad proti spisům vzal za prokázáno, že zvolená podnikatelská činnost trpí přílišnou roztríštěností, přehlédnuv, že veškerá zvolená činnost dá se redukovati na prvotní výrobu polní a lesní. Námitka ta jest bezdůvodná, neboť ve výňatku ze smlouvy společenské mohl žalovaný úřad nabýti dostatečné opory pro svůj názor, že zvolená činnost společnosti byla by příliš roztríštěna na nejrůznější odvětví hospodářské činnosti.

Ohledně námítky, že společnost nemusí ve všech oborech zvolené činnosti najednou vyvinouti podnikatelskou činnost, že tedy nemusí nutně nastati předpokládaná roztríštěnost její činnosti, nutno uvážiti, že společnost dle smlouvy není nikterak omezena v tom, aby najednou ve všech oborech podnikání vyznačených ve smlouvě společenské činnosti vyvinula; vycházel-li tedy správní úřad z toho názoru, že společnost bude v tom ohledu rozvíjeti svoji činnost neomezeně, není rozhodnutí jeho v odporu se spisy.

Pokud stížnost vytýká konečně, že utvoření společnosti neohrožuje veřejné zájmy, zejména, že zde není obavy, že by věřitelé společnosti mohli býti zkráceni, neb širší obecnost účastí ve společnosti poškozeno, nutno poukázati k tomu, že k důvodnému podání námítek nevyžaduje se přímo ohrožení veřejných zájmů neb poškození osob třetích utvořením společnosti, a že žalovaný úřad také o tyto důvody rozhodnutí své neopřel, nýbrž opatření své po slyšení odborných ministerstev založil na tom úsudku, že zřízení společnosti s tak četnými a různotvárnými způsoby podnikání, jimž neodpovídá výše kmenového jmění, nebylo by v zájmu úpravy poválečných poměrů hospodářských a nerušeného přechodu z hospodářství válečného do hospodářství mírového, naopak, že uvedené ohledy vyžadují zakládání jen takových společností s r. o., jichž účelnost a prosperita jest zaručena. Úsudek ten dané poměry přípustným způsobem hodnotící musil dle §u 6, odst. 1 i nejvyšší správní soud vzíti za základ svého rozhodnutí. Ježto tedy nejvyšší správní soud nemohl seznati žádnou z podaných námítek za důvodnou, musil stížnost jako bezdůvodnou zamítnouti.

#### Č. 936.

**Pozemková reforma: I. \* Státní pozemkový úřad nemůže odeprítí meritorní rozhodnutí dle § 7 zák. zábor. z toho důvodu, že dosud ne-**